

Afzonderlijke bijlagen

Meeroudergezag: een oplossing voor kinderen met meer dan twee ouders?

Een empirisch en rechtsvergelijkend onderzoek.

M.V. Antokolskaia
W.M. Schrama
K.R.S.D. Boele-Woelki
C.C.J.H. Bijleveld
C.G. Jeppesen de Boer
G. van Rossum

Boom Juridische uitgevers
Den Haag
2014

© 2014 WODC, Ministerie van Veiligheid & Justitie, Den Haag. Auteursrechten voorbehouden. Voor deze publicatie is licentie verleend aan Boom Juridische Uitgevers.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN
NUR

www.bju.nl

Inhoudsopgave

Bijlage 1 Wervingstekst lesbische moeders en donoren.....	5
Bijlage 2 Data kwantitatieve onderzoek intentionele gezinnen behorend bij deel III	7
Betrokkenheid verschillende partijen.....	7
Relaties onderling	14
Bijlage 3 Data kwantitatieve onderzoek niet-intentionele gezinnen behorend bij deel III	19
Betrokkenheid verschillende partijen.....	19
Relaties onderling	28
Bijlage 4 Vergelijking hoog en lager opgeleide lesbische moeders en bekende donoren.....	33

Bijlage 1 Wervingstekst lesbische moeders en donoren

Graag vragen wij uw medewerking voor een onderzoek naar meeroudergezinnen. Hieronder leest u wat het inhoudt.

Wie doet het onderzoek? En waarom?

Het onderzoek wordt verricht in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie door sociale wetenschappers en juristen van de Vrije Universiteit, Universiteit Utrecht en Rijksuniversiteit Groningen. Het doel is om de Tweede Kamer te informeren over de vraag of het mogelijk en nodig is om de positie van de moeders, bekende donoren en kinderen in meeroudergezinnen beter te regelen door een aanpassing van wetgeving.

Waarover gaat het onderzoek?

Het onderzoek gaat over de juridische positie van ouders en kinderen in lesbische gezinnen waar het kind met behulp van een bekende donor is verwekt. De vraag is of de moeders en/of de bekende donor tegen problemen aanlopen bij de invulling van hun rol in het leven van het kind, die mogelijk verholpen zouden kunnen worden door aanpassing van wetgeving.

Wat willen we weten?

We willen graag weten hoe de rollen in gezinnen met twee moeders en een bekende donor verdeeld zijn en hoe in het dagelijkse leven invulling aan ieders rol wordt gegeven. Ook horen we graag of daarbij problemen zijn voor de geboortemoeder/meemoeders en/of de bekende donor. Van belang is ook hoe de moeders en de bekende donor zelf aankijken tegen hun juridische positie ten opzichte van het kind en hoe ze die graag geregeld willen zien.

Wie kunnen meedoen?

Het gaat in het onderzoek alleen om gezinnen met twee moeders en een bekende donor. U kunt dus meedoen als u een geboortemoeder, duomoeder of bekende donor bent.

Hoe werkt het?

Het gaat om het invullen van een korte vragenlijst via internet in de tweede helft van juni. Als u mee wilt werken, dan verzoeken wij u om dit aan ons door te geven via dit e-mail adres: lesbischeoudersendonor@vu.nl. Kunt u daarbij uw positie (geboortemoeder, meemoeder of bekende donor) vermelden? Als u

zowel geboortemoeder van een kind als meemoeder van een ander kind bent, kunt u dat ook aangeven.

Hoe gaat het verder?

Als u heeft aangegeven mee te willen doen, ontvangt u in de tweede helft van juni via uw mailadres een link naar de website met de vragenlijst. Die kunt u dan invullen.

Als het rapport klaar is, wordt het gepubliceerd op de website van het WODC (www.wodc.nl). Dat is naar verwachting begin 2014.

Anonimiteit gewaarborgd

Meewerken aan het onderzoek gebeurt op basis van anonieme gegevensverwerking. In het onderzoeksrapport zijn dus vanzelfsprekend geen namen te vinden. De resultaten van het onderzoek zullen op geen enkele wijze herleidbaar zijn tot deelnemers aan het onderzoek. Vanzelfsprekend worden de gegevens niet voor andere doeleinden dan dit onderzoek gebruikt.

Hoe meer mensen meedoen, hoe beter

Hoe meer mensen mee doen aan het onderzoek, hoe beter het onderzoek wordt. Als u kennissen heeft die ook tot de doelgroep behoren die bereid zouden kunnen zijn om ook aan dit onderzoek mee te werken, zou u dit dan aan hen willen vragen en zou u dan hun naam en e-mailadres aan ons willen doorgeven via: lesbischeoudersendonor@vu.nl? U kunt hen ook verwijzen naar de facebooksite (<https://www.facebook.com/lesbischeoudersendonor>).

Meer informatie

Heeft u nog vragen, stuur dan een e-mail naar: lesbischeoudersendonor@vu.nl. Uw vraag wordt dan zo snel mogelijk beantwoord.

Bij voorbaat hartelijk dank.

Masha Antokolskaia, projectleider en Wendy Schrama, onderzoeker.

Bijlage 2 Data kwantitatieve onderzoek intentionele gezinnen behorend bij deel III

Betrokkenheid verschillende partijen

Ophalen van school

Ophalen school moeders (alle respondenten min gescheiden moeders, N= 234):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	133	56.8	56.8	56.8
Meestal	44	18.8	18.8	75.6
Iets vaker dan de helft van het aantal keren	4	1.7	1.7	77.4
Ongeveer de helft van het aantal keren	3	1.3	1.3	78.6
Iets minder vaak dan de helft van het aantal keren	4	1.7	1.7	80.3
Soms	6	2.6	2.6	82.9
Nooit	9	3.8	3.8	86.8
Dat weet u niet	6	2.6	2.6	89.3
Niet van toepassing	25	10.7	10.7	100.0
Total	234	100.0	100.0	

Ophalen van school door biologische moeder indien gescheiden (N= 6):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	1	16.7	16.7	16.7
Iets vaker dan de helft van het aantal keren	1	16.7	16.7	33.3
Ongeveer de helft van het aantal keren	1	16.7	16.7	50.0
Nooit	1	16.7	16.7	66.7
Niet van toepassing	2	33.3	33.3	100.0
Total	6	100.0	100.0	

Ophalen school meemoeder indien gescheiden (N= 19):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ongeveer de helft van het	6	31.6	31.6	31.6

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

aantal keren				
Iets minder vaak dan de helft van het aantal keren	2	10.5	10.5	42.1
Soms	3	15.8	15.8	57.9
Nooit	4	21.1	21.1	78.9
Niet van toepassing	4	21.1	21.1	100.0
Total	19	100.0	100.0	

Ophalen school door bekende donor (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	1	.4	.4	.4
Meestal	2	.7	.7	1.1
Iets vaker dan de helft van het aantal keren	3	1.1	1.1	2.2
Ongeveer de helft van het aantal keren	3	1.1	1.1	3.3
Iets minder vaak dan de helft van het aantal keren	13	4.8	4.8	8.1
Soms	34	12.6	12.6	20.7
Nooit	157	58.1	58.1	78.9
Niet van toepassing	57	21.1	21.1	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Aanwezigheid bij belangrijke gebeurtenissen

Gescheiden biologische moeder (N= 6):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	3	50.0	50.0	50.0
Meestal	1	16.7	16.7	66.7
Soms	1	16.7	16.7	83.3
Niet van toepassing	1	16.7	16.7	100.0
Total	6	100.0	100.0	

Gescheiden meemoeder (N= 19):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	9	47.4	47.4	47.4
Meestal	3	15.8	15.8	63.2

Bijlage 2

Ongeveer de helft van het aantal keren	2	10.5	10.5	73.7
Soms	4	21.1	21.1	94.7
Nooit	1	5.3	5.3	100.0
Total	19	100.0	100.0	

Bekende donor (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	34	12.6	12.6	12.6
Meestal	60	22.2	22.2	34.8
Iets vaker dan de helft van het aantal keren	13	4.8	4.8	39.6
Ongeveer de helft van het aantal keren	9	3.3	3.3	43.0
Iets minder vaak dan de helft van het aantal keren	9	3.3	3.3	46.3
Soms	63	23.3	23.3	69.6
Nooit	55	20.4	20.4	90.0
Niet van toepassing	27	10.0	10.0	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Belangrijke beslissingen in het leven van de kinderen

Totale respondentengroep (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid De moeders beslissen	218	80.7	80.7	80.7
De moeders en de donor beslissen	24	8.9	8.9	89.6
Biologische moeder beslist alleen	2	.7	.7	90.4
BM beslist, MM geeft advies	1	.4	.4	90.7
MM beslist, BM geeft advies	3	1.1	1.1	91.9
Moeders beslissen, donor adviseert	20	7.4	7.4	99.3
Niet van toepassing	2	.7	.7	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

Alleen gescheiden moeders (N= 37):

moedersgescheiden	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ja	22	59.5	59.5	59.5
De moeders en de donor beslissen	7	18.9	18.9	78.4
Biologische moeder beslist alleen	2	5.4	5.4	83.8
MM beslist, BM geeft advies	2	5.4	5.4	89.2
Moeders beslissen, donor adviseert	3	8.1	8.1	97.3
Niet van toepassing	1	2.7	2.7	100.0
Total	37	100.0	100.0	

Financiële bijdrage

Gescheiden biologische moeder (N= 6):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Als de kinderen bij haar zijn, betaalt zij de kosten voor de kinderen en als ze bij u zijn, betaalt u de kosten	5	83.3	83.3	83.3
Niet van toepassing	1	16.7	16.7	100.0
Total	6	100.0	100.0	

Gescheiden meemoeder (N= 19):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ja, ze betaalt kinderalimentatie volgens de afspraken	3	15.8	15.8	15.8
Ja, ze betaalt, ook al is ze daartoe niet wettelijk verplicht	2	10.5	10.5	26.3
Als de kinderen bij haar zijn, betaalt zij de kosten voor de kinderen en als ze bij u zijn, betaalt u de kosten	7	36.8	36.8	63.2
Nee, nooit	4	21.1	21.1	84.2
Niet van toepassing	3	15.8	15.8	100.0
Total	19	100.0	100.0	

Bijlage 2

Bekende donor (N= 270):

Financiële steun: Ja, hij betaalt een substantiële periodieke bijdrage

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	267	98.9	98.9	98.9
quoted	3	1.1	1.1	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Financiële steun: Ja, hij betaalt een kleine periodieke bijdrage

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	268	99.3	99.3	99.3
quoted	2	.7	.7	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Financiële steun: Ja, hij draagt bepaalde substantiële kosten (bijv. studiekosten, vakantiekosten)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	256	94.8	94.8	94.8
quoted	14	5.2	5.2	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Financiële steun: Ja, hij geeft de kinderen substantiële cadeaus (bijv. fiets, computer)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	256	94.8	94.8	94.8
quoted	14	5.2	5.2	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Financiële steun: De moeders betalen de kosten als ze bij hen zijn, de bekende donor (vader) als ze bij hem zijn; de andere kosten worden gedeeld

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	252	93.3	93.3	93.3
quoted	18	6.7	6.7	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Financiële steun: Nee

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	52	19.3	19.3	19.3
quoted	218	80.7	80.7	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

Financiële steun: Anders, namelijk:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	265	98.1	98.1	98.1
quoted	5	1.9	1.9	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Financiële steun: Alleen kosten als bij hen zijn, de moeders betalen de rest

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid not quoted	257	95.2	95.2	95.2
quoted	13	4.8	4.8	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Benoeming van de verschillende partijen

Biologische moeder (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidMama	90	33.3	33.3	33.3
Mama + voornaam	143	53.0	53.0	86.3
Voornaam	13	4.8	4.8	91.1
Niet van toepassing	10	3.7	3.7	94.8
Combinatie alle opties	9	3.3	3.3	98.1
Anders	2	.7	.7	98.9
Weet niet	3	1.1	1.1	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Meemoeder (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidMama	63	23.3	23.3	23.3
Mama + voornaam	148	54.8	54.8	78.1
Voornaam	32	11.9	11.9	90.0
Niet van toepassing	13	4.8	4.8	94.8
Combinatie alle opties	10	3.7	3.7	98.5
Weet niet	4	1.5	1.5	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Bekende donor (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidPapa	47	17.4	17.4	17.4
Voornaam	97	35.9	35.9	53.3
Papa + voornaam	81	30.0	30.0	83.3

Bijlage 2

Niet van toepassing	36	13.3	13.3	96.7
Combinatie alle opties	2	.7	.7	97.4
Anders	2	.7	.7	98.1
Oom	5	1.9	1.9	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Contact met families

Met familie van biologische moeder (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Veel	89	33.0	33.0	33.0
Regelmatig	161	59.6	59.6	92.6
Weinig	11	4.1	4.1	96.7
Geen	2	.7	.7	97.4
Weet niet, niet van toepassing	7	2.6	2.6	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Met familie van meemoeder (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Veel	87	32.2	32.2	32.2
Regelmatig	145	53.7	53.7	85.9
Weinig	23	8.5	8.5	94.4
Geen	4	1.5	1.5	95.9
Weet niet, niet van toepassing	11	4.1	4.1	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Met familie van de bekende donor (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Veel	7	2.6	2.6	2.6
Regelmatig	74	27.4	27.4	30.0
Weinig	108	40.0	40.0	70.0
Geen	60	22.2	22.2	92.2
Weet niet, niet van toepassing	21	7.8	7.8	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Relaties onderling

Relatie niet-gescheiden moeders (N= 234):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidHeel goed	167	71.4	71.4	71.4
Goed	56	23.9	23.9	95.3
Redelijk	5	2.1	2.1	97.4
Werkbaar	2	.9	.9	98.3
Verstoord	2	.9	.9	99.1
Ernstig verstoord	1	.4	.4	99.6
Weet niet	1	.4	.4	100.0
Total	234	100.0	100.0	

Relatie gescheiden moeders (N= 36):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidHeel goed	5	13.9	13.9	13.9
Goed	13	36.1	36.1	50.0
Redelijk	7	19.4	19.4	69.4
Werkbaar	4	11.1	11.1	80.6
Verstoord	4	11.1	11.1	91.7
Ernstig verstoord	3	8.3	8.3	100.0
Total	36	100.0	100.0	

Verhouding biologische moeder en bekende donor (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidHeel goed	103	38.1	38.1	38.1
Goed	137	50.7	50.7	88.9
Redelijk	17	6.3	6.3	95.2
Werkbaar	2	.7	.7	95.9
Verstoord	3	1.1	1.1	97.0
Geheel verbroken	8	3.0	3.0	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Verhouding meemoeder en bekende donor (N= 270):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidHeel goed	108	40.0	40.0	40.0
Goed	129	47.8	47.8	87.8
Redelijk	18	6.7	6.7	94.4

Bijlage 2

Werkbaar	1	.4	.4	94.8
Verstoord	3	1.1	1.1	95.9
Ernstig verstoord	1	.4	.4	96.3
Geheel verbroken	9	3.3	3.3	99.6
Anders, namelijk:	1	.4	.4	100.0
Total	270	100.0	100.0	

Onenigheid

Tussen biologische moeder en meemoeder (niet-gescheiden, $N= 203$):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer vaak	5	2.5	2.5	2.5
Vaak	4	2.0	2.0	4.4
Regelmatig	10	4.9	4.9	9.4
Weinig	71	35.0	35.0	44.3
Zelden	108	53.2	53.2	97.5
Niet van toepassing	5	2.5	2.5	100.0
Total	203	100.0	100.0	

Tussen biologische moeder en bekende donor ($N= 179$):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Regelmatig	6	3.4	3.4	3.4
Weinig	27	15.1	15.1	18.4
Zelden	32	17.9	17.9	36.3
Niet van toepassing	114	63.7	63.7	100.0
Total	179	100.0	100.0	

Tussen meemoeder en bekende donor ($N= 150$):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Regelmatig	3	2.0	2.0	2.0
Weinig	17	11.3	11.3	13.3
Zelden	36	24.0	24.0	37.3
Niet van toepassing	94	62.7	62.7	100.0
Total	150	100.0	100.0	

Tussen gescheiden moeders ($N= 36$):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer vaak	2	5.6	5.6	5.6
Vaak	1	2.8	2.8	8.3

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

Regelmatig	4	11.1	11.1	19.4
Weinig	18	50.0	50.0	69.4
Zelden	8	22.2	22.2	91.7
Dat weet u niet	3	8.3	8.3	100.0
Total	36	100.0	100.0	

Overlegpatronen

Tussen biologische moeder en meemoeder (niet-gescheiden, N= 204):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidIedere dag	149	73.0	73.0	73.0
Een paar keer per week	23	11.3	11.3	84.3
Eén keer per week	4	2.0	2.0	86.3
Een paar keer per maand	9	4.4	4.4	90.7
Minder dan één keer per maand	7	3.4	3.4	94.1
Nooit	12	5.9	5.9	100.0
Total	204	100.0	100.0	

Tussen biologische moeder en bekende donor (N= 176):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidEen paar keer per week	11	6.3	6.3	6.3
Eén keer per week	13	7.4	7.4	13.6
Een paar keer per maand	14	8.0	8.0	21.6
Minder dan één keer per maand	45	25.6	25.6	47.2
Nooit	93	52.8	52.8	100.0
Total	176	100.0	100.0	

Tussen meemoeder en bekende donor (N= 148):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidEen paar keer per week	6	4.1	4.1	4.1
Eén keer per week	11	7.4	7.4	11.5
Een paar keer per maand	14	9.5	9.5	20.9
Minder dan één keer per maand	39	26.4	26.4	47.3
Nooit	78	52.7	52.7	100.0
Total	148	100.0	100.0	

Bijlage 2

Tussen gescheiden moeders (N= 36):

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidIedere dag	5	13.9	13.9	13.9
Een paar keer per week	6	16.7	16.7	30.6
Eén keer per week	2	5.6	5.6	36.1
Een paar keer per maand	6	16.7	16.7	52.8
Minder dan één keer per maand	8	22.2	22.2	75.0
Nooit	3	8.3	8.3	83.3
Dat weet u niet	4	11.1	11.1	94.4
Niet van toepassing	2	5.6	5.6	100.0
Total	36	100.0	100.0	

Bijlage 3 Data kwantitatieve onderzoek niet-intentionele gezinnen behorend bij deel III

Betrokkenheid verschillende partijen

Niet-verzorgende ouder (totale N kan verschillen door rapportage door verschillende actoren)

Ophalen van school:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Meestal	2	3.4	3.4	3.4
Iets meer dan helft van aantal keren	5	8.6	8.6	12.1
Ongeveer helft van aantal keren	7	12.1	12.1	24.1
Iets minder dan helft van aantal keren	5	8.6	8.6	32.8
Soms	13	22.4	22.4	55.2
Nooit	26	44.8	44.8	100.0
Total	58	100.0	100.0	

Ophalen van zwemles of andere sportclubjes:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	2	3.4	3.4	3.4
Meestal	3	5.2	5.2	8.6
Iets meer dan helft van aantal keren	3	5.2	5.2	13.8
Ongeveer helft van aantal keren	7	12.1	12.1	25.9
Iets minder dan helft van aantal keren	2	3.4	3.4	29.3
Soms	10	17.2	17.2	46.6
Nooit	29	50.0	50.0	96.6
Niet van toepassing	2	3.4	3.4	100.0
Total	58	100.0	100.0	

Helpen met het maken van huiswerk:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	4	1.9	1.9	1.9
Meestal	8	3.8	3.8	5.7
Iets meer dan helft van aantal keren	6	2.9	2.9	8.6
Ongeveer helft van aantal keren	11	5.3	5.3	13.9

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

Iets minder dan helft van aantal keren	10	4.8	4.8	18.7
Soms	38	18.2	18.2	36.8
Nooit	100	47.8	47.8	84.7
Weet niet	7	3.3	3.3	88.0
Niet van toepassing	25	12.0	12.0	100.0
Total	209	100.0	100.0	

Aanwezigheid bij belangrijke gebeurtenissen in het leven van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	28	13.4	13.4	13.4
Meestal	36	17.2	17.2	30.6
Iets meer dan helft van aantal keren	7	3.3	3.3	34.0
Ongeveer helft van aantal keren	16	7.7	7.7	41.6
Iets minder dan helft van aantal keren	4	1.9	1.9	43.5
Soms	37	17.7	17.7	61.2
Nooit	74	35.4	35.4	96.7
Weet niet	2	1.0	1.0	97.6
Niet van toepassing	5	2.4	2.4	100.0
Total	209	100.0	100.0	

Aanwezigheid bij ouderavonden van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	23	11.0	11.0	11.0
Meestal	25	12.0	12.0	23.0
Iets meer dan helft van aantal keren	13	6.2	6.2	29.2
Ongeveer helft van aantal keren	8	3.8	3.8	33.0
Iets minder dan helft van aantal keren	3	1.4	1.4	34.4
Soms	22	10.5	10.5	45.0
Nooit	94	45.0	45.0	90.0
Weet niet	3	1.4	1.4	91.4
Niet van toepassing	18	8.6	8.6	100.0
Total	209	100.0	100.0	

Bijlage 3

Rol bij het maken van belangrijke beslissingen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid VO beslist alleen	78	37.3	37.3	37.3
VO beslist samen met NVO	60	28.7	28.7	66.0
VO beslist samen met SO, NVO niet betrokken	27	12.9	12.9	78.9
VO beslist samen met SO, met vooraf overleg met NVO	10	4.8	4.8	83.7
VO beslist, met vooraf overleg met NVO	18	8.6	8.6	92.3
NVO beslist alleen	6	2.9	2.9	95.2
NVO beslist, met vooraf overleg met VO	3	1.4	1.4	96.7
Diversen	7	3.3	3.3	100.0
Total	209	100.0	100.0	

Financiële bijdrage aan het levensonderhoud van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	90	43.1	43.1	43.1
Meestal	16	7.7	7.7	50.7
Iets meer dan helft van aantal keren	1	.5	.5	51.2
Iets minder dan helft van aantal keren	1	.5	.5	51.7
Soms	3	1.4	1.4	53.1
Nooit	45	21.5	21.5	74.6
Weet niet	53	25.4	25.4	100.0
Total	209	100.0	100.0	

Benoeming door de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Papa of Mama	166	79.4	79.4	79.4
Voornaam	19	9.1	9.1	88.5
Papa of mama + voornaam	10	4.8	4.8	93.3
Diversen	1	.5	.5	93.8
Weet niet	5	2.4	2.4	96.2
Niet van toepassing	8	3.8	3.8	100.0

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

Total	209	100.0	100.0	
-------	-----	-------	-------	--

Contact met de familie:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Veel	15	7.2	7.2	7.2
Regelmatig	82	39.2	39.2	46.4
Weinig	61	29.2	29.2	75.6
Geen/niet	46	22.0	22.0	97.6
Weet niet	4	1.9	1.9	99.5
Niet van toepassing	1	.5	.5	100.0
Total	209	100.0	100.0	

Verzorgende ouder (totale N kan verschillen door rapportage door verschillende actoren)

Ophalen van school:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	14	17.7	17.7	17.7
Meestal	19	24.1	24.1	41.8
Iets meer dan helft van aantal keren	5	6.3	6.3	48.1
Ongeveer helft van aantal keren	14	17.7	17.7	65.8
Iets minder dan helft van aantal keren	5	6.3	6.3	72.2
Soms	12	15.2	15.2	87.3
Nooit	5	6.3	6.3	93.7
Weet niet	2	2.5	2.5	96.2
Niet van toepassing	3	3.8	3.8	100.0
Total	79	100.0	100.0	

Ophalen van zwembles of andere sportclubjes:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Altijd	13	16.5	16.5	16.5
Meestal	12	15.2	15.2	31.6
Iets meer dan helft van aantal keren	10	12.7	12.7	44.3
Ongeveer helft van aantal keren	13	16.5	16.5	60.8
Iets minder dan helft van aantal keren	2	2.5	2.5	63.3

Bijlage 3

Soms	15	19.0	19.0	82.3
Nooit	4	5.1	5.1	87.3
Weet niet	4	5.1	5.1	92.4
Niet van toepassing	6	7.6	7.6	100.0
Total	79	100.0	100.0	

Helpen met het maken van huiswerk:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidAltijd	37	12.8	12.8	12.8
Meestal	75	26.0	26.0	38.8
Iets meer dan helft van aantal keren	42	14.5	14.5	53.3
Ongeveer helft van aantal keren	18	6.2	6.2	59.5
Iets minder dan helft van aantal keren	11	3.8	3.8	63.3
Soms	33	11.4	11.4	74.7
Nooit	38	13.1	13.1	87.9
Weet niet	29	10.0	10.0	97.9
Niet van toepassing	6	2.1	2.1	100.0
Total	289	100.0	100.0	

Aanwezigheid bij belangrijke gebeurtenissen in het leven van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidAltijd	179	59.3	59.3	59.3
Meestal	63	20.9	20.9	80.1
Iets meer dan helft van aantal keren	8	2.6	2.6	82.8
Ongeveer helft van aantal keren	6	2.0	2.0	84.8
Iets minder dan helft van aantal keren	3	1.0	1.0	85.8
Soms	19	6.3	6.3	92.1
Nooit	5	1.7	1.7	93.7
Weet niet	12	4.0	4.0	97.7
Niet van toepassing	7	2.3	2.3	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

Aanwezigheid bij ouderavonden van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidAltijd	160	53.0	53.0	53.0
Meestal	71	23.5	23.5	76.5
Iets meer dan helft van aantal keren	4	1.3	1.3	77.8
Ongeveer helft van aantal keren	7	2.3	2.3	80.1
Iets minder dan helft van aantal keren	3	1.0	1.0	81.1
Soms	13	4.3	4.3	85.4
Nooit	12	4.0	4.0	89.4
Weet niet	11	3.6	3.6	93.0
Niet van toepassing	21	7.0	7.0	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Financiële bijdrage aan het levensonderhoud van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidJa	255	84.4	84.4	84.4
Nee	34	11.3	11.3	95.7
Diversen	8	2.6	2.6	98.3
Weet niet	5	1.7	1.7	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Benoeming door de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidPapa of Mama	251	83.1	83.1	83.1
Voornaam	39	12.9	12.9	96.0
Papa of mama + voornaam	9	3.0	3.0	99.0
Diversen	3	1.0	1.0	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Contact met de familie:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidVeel	98	32.5	32.5	32.5
Regelmatig	137	45.4	45.4	77.8
Weinig	47	15.6	15.6	93.4
Geen/niet	7	2.3	2.3	95.7

Bijlage 3

Weet niet	7	2.3	2.3	98.0
Niet van toepassing	6	2.0	2.0	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Stiefouder (totale N kan verschillen door rapportage door verschillende actoren)

Ophalen van school:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidAltijd	2	3.1	3.1	3.1
Meestal	6	9.2	9.2	12.3
Iets meer dan helft van aantal keren	4	6.2	6.2	18.5
Ongeveer helft van aantal keren	7	10.8	10.8	29.2
Iets minder dan helft van aantal keren	6	9.2	9.2	38.5
Soms	27	41.5	41.5	80.0
Nooit	10	15.4	15.4	95.4
Niet van toepassing	3	4.6	4.6	100.0
Total	65	100.0	100.0	

Ophalen van zwemles of andere sportclubjes:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidAltijd	2	3.1	3.1	3.1
Meestal	6	9.2	9.2	12.3
Iets meer dan helft van aantal keren	3	4.6	4.6	16.9
Ongeveer helft van aantal keren	8	12.3	12.3	29.2
Iets minder dan helft van aantal keren	5	7.7	7.7	36.9
Soms	22	33.8	33.8	70.8
Nooit	12	18.5	18.5	89.2
Weet niet	1	1.5	1.5	90.8
Niet van toepassing	6	9.2	9.2	100.0
Total	65	100.0	100.0	

Helpen met het maken van huiswerk:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidAltijd	24	9.8	9.8	9.8
Meestal	63	25.8	25.8	35.7
Iets meer dan helft van aantal keren	48	19.7	19.7	55.3
Ongeveer helft van aantal keren	20	8.2	8.2	63.5
Iets minder dan helft van aantal keren	19	7.8	7.8	71.3
Soms	28	11.5	11.5	82.8
Nooit	31	12.7	12.7	95.5
Weet niet	11	4.5	4.5	100.0
Total	244	100.0	100.0	

Aanwezigheid bij ouderavonden van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidAltijd	52	21.3	21.3	21.3
Meestal	52	21.3	21.3	42.6
Iets meer dan helft van aantal keren	13	5.3	5.3	48.0
Ongeveer helft van aantal keren	12	4.9	4.9	52.9
Iets minder dan helft van aantal keren	13	5.3	5.3	58.2
Soms	34	13.9	13.9	72.1
Nooit	45	18.4	18.4	90.6
Niet van toepassing	23	9.4	9.4	100.0
Total	244	100.0	100.0	

Rol bij het maken van belangrijke beslissingen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidSO niet betrokken bij beslissingen	18	7.4	7.4	7.4
SO indirect betrokken bij beslissingen	68	27.9	27.9	35.2
SO doorgaans betrokken bij beslissingen	68	27.9	27.9	63.1
VO en SO samen, NVO niet betrokken	67	27.5	27.5	90.6

Bijlage 3

VO en SO samen, na overleg met de NVO	11	4.5	4.5	95.1
VO, SO en NVO beslissen samen	12	4.9	4.9	100.0
Total	244	100.0	100.0	

Financiële bijdrage aan het levensonderhoud van de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidJa	186	76.2	76.2	76.2
Nee	53	21.7	21.7	98.0
Diversen	5	2.0	2.0	100.0
Total	244	100.0	100.0	

Benoeming door de kinderen:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidPapa of Mama	25	10.2	10.2	10.2
Voornaam	198	81.1	81.1	91.4
Papa of mama + voornaam	14	5.7	5.7	97.1
Diversen	7	2.9	2.9	100.0
Total	244	100.0	100.0	

Contact met de familie:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidVeel	34	13.9	13.9	13.9
Regelmatig	129	52.9	52.9	66.8
Weinig	64	26.2	26.2	93.0
Geen/niet	14	5.7	5.7	98.8
Weet niet	1	.4	.4	99.2
Niet van toepassing	2	.8	.8	100.0
Total	244	100.0	100.0	

Relaties onderling

Overlegpatronen tussen de verzorgende en niet-verzorgende ouders:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valideen paar keer per week	13	4.3	4.3	4.3
een keer per week	17	5.6	5.6	9.9
een paar keer per maand	39	12.9	12.9	22.8
minder dan een keer per maand	51	16.9	16.9	39.7
zelden	81	26.8	26.8	66.6
nooit	99	32.8	32.8	99.3
weet niet	2	.7	.7	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Onenigheid over de opvoeding tussen verzorgende en niet-verzorgende ouders:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Validzeer vaak	14	4.6	4.6	4.6
vaak	14	4.6	4.6	9.3
regelmatig	30	9.9	9.9	19.2
weinig	74	24.5	24.5	43.7
zelden	159	52.6	52.6	96.4
weet niet	11	3.6	3.6	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Relatie tussen verzorgende en niet-verzorgende ouders:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ValidHeel goed	24	7.9	7.9	7.9
Goed	53	17.5	17.5	25.5
Redelijk	33	10.9	10.9	36.4
Werkbaar	48	15.9	15.9	52.3
Verstoord	31	10.3	10.3	62.6
Ernstig verstoord	42	13.9	13.9	76.5
Geheel verbroken	65	21.5	21.5	98.0
Weet niet	6	2.0	2.0	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Bijlage 3

Houding niet-verzorgende ouder ten opzichte van de stiefouder:

Met vertrouwen

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer van toepassing	39	12.9	12.9	12.9
2.00	56	18.5	18.5	31.5
3.00	36	11.9	11.9	43.4
4.00	21	7.0	7.0	50.3
5.00	12	4.0	4.0	54.3
6.00	12	4.0	4.0	58.3
Helemaal niet van toepassing	37	12.3	12.3	70.5
Weet niet	89	29.5	29.5	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Positief

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer van toepassing	36	11.9	11.9	11.9
2.00	57	18.9	18.9	30.8
3.00	37	12.3	12.3	43.0
4.00	18	6.0	6.0	49.0
5.00	18	6.0	6.0	55.0
6.00	10	3.3	3.3	58.3
Helemaal niet van toepassing	42	13.9	13.9	72.2
Weet niet	84	27.8	27.8	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Ondersteunend

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer van toepassing	33	10.9	10.9	10.9
2.00	40	13.2	13.2	24.2
3.00	31	10.3	10.3	34.4
4.00	30	9.9	9.9	44.4
5.00	20	6.6	6.6	51.0
6.00	13	4.3	4.3	55.3
Helemaal niet van toepassing	52	17.2	17.2	72.5
Weet niet	83	27.5	27.5	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Onverschillig

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer van toepassing	19	6.3	6.3	6.3

Afzonderlijke bijlagen rapport Meeroudergezag

2.00	30	9.9	9.9	16.2
3.00	14	4.6	4.6	20.9
4.00	24	7.9	7.9	28.8
5.00	29	9.6	9.6	38.4
6.00	32	10.6	10.6	49.0
Helemaal niet van toepassing	72	23.8	23.8	72.8
Weet niet	82	27.2	27.2	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Angstig

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer van toepassing	4	1.3	1.3	1.3
2.00	7	2.3	2.3	3.6
3.00	17	5.6	5.6	9.3
4.00	26	8.6	8.6	17.9
5.00	19	6.3	6.3	24.2
6.00	35	11.6	11.6	35.8
Helemaal niet van toepassing	98	32.5	32.5	68.2
Weet niet	96	31.8	31.8	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Jaloers

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer van toepassing	20	6.6	6.6	6.6
2.00	23	7.6	7.6	14.2
3.00	9	3.0	3.0	17.2
4.00	19	6.3	6.3	23.5
5.00	27	8.9	8.9	32.5
6.00	33	10.9	10.9	43.4
Helemaal niet van toepassing	83	27.5	27.5	70.9
Weet niet	88	29.1	29.1	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Afwijzend

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Zeer van toepassing	24	7.9	7.9	7.9
2.00	12	4.0	4.0	11.9
3.00	7	2.3	2.3	14.2
4.00	20	6.6	6.6	20.9
5.00	25	8.3	8.3	29.1
6.00	40	13.2	13.2	42.4

Bijlage 3

Helemaal niet van toepassing	87	28.8	28.8	71.2
Weet niet	87	28.8	28.8	100.0
Total	302	100.0	100.0	

Bijlage 4 Vergelijking hoog en lager opgeleide lesbische moeders en bekende donoren

Aangezien de lesbische moeders en donoren in onze steekproef zeer hoog opgeleid zijn (49% heeft een opleiding afgerond op WO-master of doctoraal niveau), wordt een vergelijking gemaakt tussen hoog en lager opgeleide respondenten om te controleren voor verschillen op bepaalde vragen. Hiermee wordt getracht te onderzoeken of onze hoog opgeleide steekproef representatief is voor lager opgeleide lesbische moeders en donoren.

Onderscheid in opleidingsniveau

Er zijn twee variabelen geconstrueerd om te toetsten voor verschillen tussen hoog en lager opgeleide respondenten. Bij de eerste variabele is een onderscheid gemaakt tussen de respondenten met niveau WO-doctoraal/master ($N=133$) en de rest van de respondenten ($N= 137$). In het tweede geval ligt de grens tussen hoog en laag opgeleid tussen de respondenten met opleidingsniveau WO-doctoraal/master plus HBO/WO-bachelor of kandidaats ($N= 230$) en de lager opgeleide respondenten ($N= 40$).

Tabel 1. *Opleidingsniveau op twee manieren opgesplitst naar hoog en laag.*

Opleidingsniveau	aantal	opl1	opl2
MAVO/1e 3 jaar HAVO en VWO/VMBO (tl en gl)	1	laag	laag
MBO	22	laag	laag
HAVO en VWO bovenbouw/WO en HBO prop	17	laag	laag
HBO/WO-bachelor of kandidaats	97	laag	hoog
WO-doctoraal of master	133	hoog	hoog
Hoog		133	230
Laag		137	40

Voor de volgende variabelen is met een independent samples t-test getoetst of er significante verschillen zijn tussen de hoog en laag opgeleide respondenten:

- juridische positie en gezag ouders;
- rol van biologische moeder, meemoeder en donor;
- verblijf en omgang met de donor;
- beslispatronen bij belangrijke zaken in het leven van de kinderen;
- benoeming moeders en donor door de kinderen;
- zorg en gezag bij overlijden;
- donorschapsplan.

Significante verschillen

Voor de toets met de eerste variabele voor hoog en lager opgeleide respondenten worden voor de onderzochte variabelen geen significante verschillen gevonden.

Met de tweede indeling naar hoog en laag opgeleid worden significante verschillen gevonden voor de rol van de biologische moeder ($t(86) = 2.47, p = 0.02$). De lager opgeleide biologische moeders ($N = 11$) antwoorden allemaal dat de rollen van de moeders gelijk zijn, terwijl bij de hoger opgeleide biologische moeders ($N = 87$) ook rapporteren dat zij zelf de hoofdopvoeder is (5x) of dat de meemoeder de hoofdopvoeder is (1x). De overige hoog opgeleide biologische moeders geven ook aan dat de rollen gelijk zijn (de variabele 'rol biologische moeder' wordt alleen door de biologische moeders gerapporteerd).

Ook zijn de volgende variabelen onderzocht:

- veranderen juridische positie;
- voordelen gezamenlijk gezag;
- nadelen gezamenlijk gezag;
- afspraken in donorcontract bindend?;
- afspraken in donorcontract door advocaat of rechter goedgekeurd?;
- opstellen van donorcontract door wet verplicht?;
- wat zou u anders doen, met de kennis van nu?;
- welke onderwerpen niet aan bod gekomen.

Met de eerste verdeling van hoog en lager opgeleid

Alleen significante verschillen tussen hoog en laag opgeleid voor de nadelen van meeroudergezag ($t(224) = 2.45, p = 0.02$). Lager opgeleiden noemen hier minder vaak 'grotere kans op conflict bij besluitvorming' als nadeel (vergelijk 48% versus 57%) en noemen vaker dan hoogopgeleiden dat er geen nadelen zijn aan gezamenlijk gezag (vergelijk 14% versus 6%).

Met de tweede verdeling van hoog en lager opgeleid

Hier worden significante verschillen gevonden tussen de 230 hoog opgeleide en 40 laag opgeleide respondenten in de wijze waarop zij de afspraken gemaakt in het donorschapsplan zouden willen vast leggen. Dat afspraken gemaakt in het donorschapsplan bindend zouden moeten zijn vinden vooral de lager opgeleide respondenten, hoog opgeleide respondenten vinden vaker dat dit niet nodig is ($t(123) = -4.34, p < 0.01$). Lager opgeleide respondenten willen ook vaker dat alle afspraken door een advocaat of rechter worden goedgekeurd, of dat de afspraken

over erkenning, adoptie en gezag worden goedgekeurd ($t(268) = -2.04, p = 0.04$). Daarnaast vinden lager opgeleide respondenten ook vaker dat het opstellen van een donorcontract door de wet verplicht gesteld moet worden ($t(268) = -2.61, p = 0.01$).